

میلان شهری در یک نگاه
طراحی مناسب و به کارگیری میلان شهری متناسب با محیط در بخش هایی از شهر که به آنها فضاهای شهری می گویم - فضاهایی همچون پارکها، برخی میادین، پیاده‌روها، مراکز تجاری - تأثیر زیادی در کیفیت زندگی شهری بر جای می‌گذارد.

عناصری از میلان شهری تأثیری اساسی در مناسب‌سازی فضاهای شهری دارند.
نیمکت در میلان شهر یابتدایی‌ترین روش برای احساس آرامش و راحتی در پارکها، استفاده از نیمکت است. این نیمکتها باید به شکلی قرار بگیرند که دسترسی به آنها آسان و راحت باشد و در سراسر پارک و به تعداد زیاد موجود باشند. صندلیها باید رویه‌روی مناظر زیبا قرار بگیرند اما در مسیر رفت و آمد افراد نباشند.

نیمکت‌های مراکز عمومی شهر را نیز می‌توان برای آسایش و راحتی شهروندان، نزدیک مراکز ویژه‌ای مانند ایستگاهها، کیوسکها، باجه‌های تلفن، سطل‌های زباله و شیرهای آب قرار داد. مهم‌ترین محل برای قرار گرفتن نیمکتها در سطح شهر، مراکزی است که مردم در آنجا زیاد رفت و آمد می‌کنند؛ به ویژه مکان‌هایی که برای استراحت و تفریح مردم در نظر گرفته شده است.

فضای باز زیبا و مناسب عمومی به شهروندان این امکان را می‌دهد که در کنار یکدیگر از طبیعت اطراف لذت ببرند و با داشتن مکانی مناسب برای نشستن، احساس رضایت آنها چندین برابر شود. افراد مختلف، انواع متفاوتی از نیمکت‌های پارک یا فضاهای سبز را می‌پسندند که این سلاقی متفاوت، چگونگی طراحی نیمکت‌های پارک را تعیین می‌کند و به نوع طراحی آنها تغییراتی می‌دهد.

برای نمونه، جوانان بیشتر روی قسمت بالای نیمکت یعنی تکیه‌گاه آن می‌نشینند تا روی خود نیمکت و این مورد باید در طراحی نیمکت‌های پارک یا فضاهای باز شهری مورد توجه قرار گیرد. همچنین نیمکت‌هایی که به این مراکز اختصاص می‌یابد، باید از استحکام بیشتری در ناحیه پایه‌ها برخوردار باشد.

همچنین برای افراد مسن، نیمکت‌های دارای پشتی یا تکیه‌گاه، راحت‌تر از نوع بدون تکیه‌گاه آن است، در حالی که در مورد سایر افراد، صندلی‌های بدون پشتی این امکان را فراهم می‌کند که در دو طرف نیمکت بنشینند.

ایستگاه‌های اتوبوس وجود یک ایستگاه اتوبوس مناسب، برای تمام سیستم‌های حمل و نقل درون شهری، امری واجب و ضروری است، اما میزان مناسب بودن این ایستگاهها، بستگی به نظر شهروندانی دارد که از آن استفاده می‌کنند.

از دید مدیران شهری که مسؤولیت رسیدگی به این موارد را بر عهده دارند، یک ایستگاه مناسب، ایستگاهی است که به مراقبت و نگهداری کمتری احتیاج دارد اما از دید شهروندان، یک ایستگاه خوب، محیط دید بالایی دارد و امکان سوار شدن راحت به اتوبوس را فراهم می‌کند.

مکان‌های بدون سایه‌بان، مکان‌های تجاری پر رفت و آمد، مکان‌هایی که آمد و شد افراد سالمند در آنجا بیشتر است و مکان‌هایی که در آن آب و هوا اعتدال مناسبی نداشته باشد، برای رفاه شهروندان نیازمند به نصب ایستگاه‌های درون‌شهری است.

بهترین مکان برای قرار گرفتن ایستگاه‌های اتوبوس، نزدیک به مغازه‌ها و تقاطعها است که در این صورت، باید سه متر عقب‌تر از مسیر عبور و مرور قرار گیرد تا موجب بروز ترافیک و مزاحمت برای افراد پیاده نشود. چنانچه ایستگاه از تقاطع دور باشد، سایه‌بان ایستگاه باید ۲ متر از پیاده‌رو عقب‌تر قرار گیرد تا برای ایستادن اتوبوس مشکلی ایجاد نشود.

میدان دید مناسب، مردم را قادر می‌سازد که آمدن اتوبوس را ببینند. ایستگاه‌هایی که از نظر طراحی ضعیف هستند به سبکی طراحی شده‌اند که برای دیدن رفت و آمد اتوبوس، باید ایستگاه را ترک کرد و لب پیاده‌رو رفت.

مردم به اطلاعاتی در مورد زمان ورود و خروج اتوبوس به ایستگاه نیاز دارند. وجود تابلوهای اطلاع‌رسانی در ایستگاهها، برای شهروندان و توریست‌ها بسیار جالب و مفید است؛ به ویژه در بسیاری از مراکز شهری که افراد، به امنیت بیشتری نسبت به دیگر مراکز احتیاج دارند، مراکزی مانند پارکها، مراکز خرید و دیگر مکان‌های عمومی، باید از تعداد بیشتری چراغ روشنایی استفاده شود.

در ایستگاه‌هایی که چراغ‌های روشن دارند، شهروندان هنگام انتظار کشیدن، بیشتر احساس امنیت و آرامش می‌کنند. وجود چراغ در کنار درهای ورودی ساختمان‌های مسکونی نیز برای رفت و آمد افراد مهم است. حتی هنگام تعطیل بودن مراکز نیز وجود چراغ از اهمیت بسزایی برخوردار است.

ظروف زباله ظروف زباله‌ای که در سطح شهر قرار می‌گیرد به مصارف مختلفی اختصاص دارد. سطل‌های زباله‌ای که در سطح شهر قرار می‌گیرد، باید به آسانی قابل دسترس، به تعداد زیاد و بی نیاز از محافظت باشد.

یکی از اشتباهات مهم در شهرسازی این است که سطل‌های زباله را در جایی قرار می‌دهند که بتوان به راحتی آنها را خالی کرد، نه این‌که به راحتی برای شهروندان قابل دسترسی باشد. نتیجه این کار، خیابان‌های پر از زباله و سطل‌های خالی است، زیرا مردم وقت خود را برای یافتن سطل زباله صرف نمی‌کنند.

برای تعیین اینکه سطل زباله در چه جاهایی باید قرار بگیرد، مواردی را باید در نظر داشت؛ مانند نوع مبلمان شهری در خیابان و نوع و موقعیت طبقات اول ساختمان‌هایی از قبیل فروشگاه‌ها و رستوران‌ها. همچنین باید نوع و میزان زباله‌های این مراکز نیز با سطل‌های گذاشته شده متناسب باشد.

بهترین مکان برای گذاشتن سطل‌های زباله، مکان‌های تجاری و پررفت و آمد در حاشیه پیاده‌روها، نزدیک به اغذیه‌فروشی‌ها و کنار صندلی‌های ایستگاه‌ها است.

برخی موارد را نیز در طراحی سطل‌های زباله باید در نظر داشت، مانند تفاوت در طراحی سطل‌های زباله با توجه به نوع زباله، داشتن دریچه برای دور نگاه داشتن از خطر واژگونی و نفوذ حیوانات به آن و در نظر گرفتن اندازه سطل به تناسب میزان استفاده و استحکام آن.

این موارد نیز در طراحی سطل‌های زباله باید در نظر گرفته شود: استقامت و دوام، موارد ضد حریق، رنگ، مقاومت در برابر آلودگی، لعاب داشتن سطل که شامل رنگی می‌شود که به راحتی ورقه نشود، استفاده از پلاستیک‌های مقاوم و ورقه‌های استیل گالوانیزه.

معیارهای رنگ‌آمیزی مبلمان شهری تقسیمات منطقه‌ای، عناصر مختلف شهری، معماری و بافت منطقه‌ای، از معیارهای اصلی رنگ‌آمیزی مبلمان شهری محسوب می‌شوند. در تقسیمات منطقه‌ای، عناصری مانند ویژگی‌های منطقه به لحاظ اقلیمی و آب و هوایی، ویژگی‌های فرهنگی، مبلمان، علائم هدایتی، کیوسک‌ها، جدول‌ها، نرده‌ها و پل‌های عابر، مورد توجه قرار می‌گیرد.

همچنین نوع رنگ بر پایه پژوهش‌های رنگ از منظر روان‌شناسی شهری، پژوهش‌های روانکاوانه هر منطقه و طبقه‌بندی نیازهای رنگی بر اساس فرهنگ هر منطقه، رنگ فضای سبز و رنگ‌بندی گل‌آرایی، هارمونی رنگ‌های طبیعی فضای سبز با رنگ حصارها و عناصر جنبی موجود در فضا و معماری، پژوهش‌های تکنولوژیک و شیمیایی رنگ و مصالح ماندگار و سازگار با شرایط محل و شرایط اقلیمی آن، تعیین می‌شود. همچنین کارشناسان به لحاظ شرایط اقلیمی، فصل‌های تابستان و بهار را برای این کار پیشنهاد می‌کنند.

تهران از جمله شهرهایی است که به لحاظ بصری و منظر عمومی، دارای اغتشاشات و بی‌نظمی‌های فراوانی است و با کمی دقت می‌توان وجود این بی‌نظمی‌ها را در تمام نقاط و سیمای شهر احساس کرد.

کارشناسان، وجود رنگ مناسب در یک محیط شلوغ با مبلمان فرسوده و بی‌روح مانند تهران را برای ایجاد نشاط و آرامش در شهروندان ضروری می‌دانند و همچنین این عنصر را عاملی برای کمتر به نظر رسیدن این خرابی‌ها و فرسودگی‌ها به شمار می‌آورند. کیفیت رنگ‌آمیزیبا توجه به شواهد و مدارک موجود، موضوع رنگ در تهران هیچگاه - چه در گذشته و چه در حال حاضر- به شکل تخصصی دنبال نشده و کیفیت کاربرد رنگ در شهر از سوی اغلب کارشناسان ضعیف ارزیابی می‌شود. به گفته کارشناسان رنگ‌های استفاده شده در تهران از نوع رنگ‌های روغنی است و به ندرت از رنگ‌های ماشینی استفاده می‌شود.

نویسنده : مهندس مهدی وکیلی صفا